

Силабус
навчальної дисципліни
Методологія наукового дослідження
2025-2026 навчальний рік

Освітньо-професійна програма: «Середня освіта (музичне мистецтво)»

Спеціальність: А4 Середня освіта (Мистецтво. Музичне мистецтво)

Галузь знань: А Освіта

Рівень вищої освіти: другий (магістерський)

кваліфікація: магістр освіти

Викладач (і)	ЩЕРБАКОВА Надія
Контактний тел.	+380667921721
Е-mail викладача:	Nadiya030219@ukr.net
Графік консультацій	За попередньою домовленістю

Обсяг курсу на поточний навчальний рік:

Кількість кредитів/ годин	Лекції	Практичні заняття	Самостійна робота	звітність
3	12 год.	10 год.	68	залік

Семестр: весняний

Мова навчання: українська

Ключові слова: методологічні основи педагогічних досліджень; етапи дослідження; об'єкт дослідження; предмет дослідження; мета дослідження; завдання дослідження; гіпотеза дослідження; метод наукового дослідження; стиль наукового тексту; бібліографічний опис; зведення й обробка результатів експериментальних досліджень.

Мета: формувати в студентів систему методологічних знань і уявлень про сутність, структуру та логіку педагогічного дослідження; розвивати вміння визначати та розв'язувати методологічні проблемні ситуації, з якими майбутній фахівець стикається у професійній діяльності; формування основ наукового мислення та культури дослідницької роботи.

Предмет: методологічні та методичні засади педагогічних досліджень, що охоплюють принципи, категоріальний апарат, логіку, методи, процедури та інструменти наукового пізнання в галузі педагогіки.

Компетентності та програмні результати навчання

Програмні компетентності Інтегральна компетентність Здатність здобувачів вищої освіти розв'язувати складні комплексні проблеми в галузі педагогічної освіти, що передбачає глибоке переосмислення традиційних підходів та впровадження інноваційних технологій у професійній діяльності викладача музичного мистецтва. ЗК 2. Здатність до самоосвіти та професійного розвитку, можливість генерувати нові ідеї. ЗК 6. Здатність до комунікації іноземною мовою в предметній області. ЗК 8. Здатність дотримуватися академічної доброчесності та педагогічної етики. ФК 2. Здатність здійснювати інноваційну освітню діяльність в ЗВО із застосуванням цифрових технологій для розв'язання професійних завдань і саморозвитку.	Результати навчання ПРН 1. Демонструє знання з музичної психології, педагогіки мистецтв, фундаментальних і прикладних наук (відповідно до предметної спеціальності) у практичних ситуаціях здійснення освітньої діяльності, поглиблює знання з предметної області. ПРН 5. Формулює наукову проблему в галузі музично-педагогічної освіти, знає та застосовує наукові методи побудови та аналізу освітнього процесу, основи методології музичнопедагогічних досліджень. ПРН 7. Демонструє знання основних напрямів та методів дослідження музичної психології, діагностувати музичні здібності молоді, створювати музично-комунікативні ситуації за музично-психологічними законами.

Зміст курсу:

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ 1. Теоретико-методологічні засади наукового дослідження

Наука і наукове дослідження. Наука як система знання. Наука як діяльність і як соціальний інститут. Теоретичне знання, наукові теорії в гуманітарних науках. Поняття наукового дослідження. Специфіка педагогічних і гуманітарних досліджень. Основні характеристики та функції науково-дослідницької діяльності.

Типологія та методологія педагогічних досліджень. Класифікація досліджень. Рівні методології. Принципи наукового пізнання. Вимоги до проведення педагогічного дослідження. Види навчальних наукових творів. Види студентських наукових робіт. Результати науково-дослідної діяльності

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ 2. Категоріальний апарат і логіка побудови дослідження.

Структура наукового дослідження. Етапи наукового дослідження. Наукова проблема та проблемна ситуація. Проблемне поле теми. Вибір теми та обґрунтування актуальності.

Базові компоненти дослідження. Об'єкт Предмет. Мета. Завдання. Гіпотеза та наукова новизна. Роль гіпотези. Імовірнісний характер. Вимоги до гіпотез. Евристичні принципи. Структура та варіанти формулювання. . Теоретична новизна. Практична значущість.

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ 3. Методи, оформлення та презентація результатів дослідження.

Методи психолого-педагогічного дослідження. Поняття методу. Загальнонаукові та спеціальні методи. Принципи вибору методів. Робота з літературою: критичний і тематичний аналіз. Теоретичні методи (аналіз, синтез, узагальнення, моделювання). Емпіричні методи (спостереження, експеримент, тестування, анкетування, інтерв'ю). Психологічні та соціологічні методи в педагогічному дослідженні.

Оформлення наукової роботи. Логіка наукового тексту. Структура наукової роботи. Алгоритм побудови вступу. Типовий опис методики. Формулювання висновків. Вимоги до стилю. Композиція тексту. Правила оформлення навчальних наукових творів. Наукова комунікація, термінологія. Види бібліографічних посилань. Правила бібліографічного опису. Скорочення, позначення одиниць, переліки.

Обробка та презентація результатів. Статистичні методи. Табличні та графічні способи подання результатів. Інтерпретація даних. Підготовка до захисту. Текст доповіді. Стратегія захисту. Критерії оцінювання наукової роботи.

Методи навчання: лекція (інформаційна, проблемна, з елементами бесіди, з аналізом конкретних ситуацій), бесіда, навчальна дискусія; спостереження, ілюстрування, демонстрування; взаємоопитування, розв'язання проблемних завдань, аргументування рішень, рольове та ігрове моделювання.

Політика курсу (особливості проведення навчальних занять):

Політика щодо пропусків навчальних занять. У разі пропуску навчальних занять із поважних причин здобувач має право їх відпрацювати за графіком консультацій (подати конспект лекції; навчальні й контрольні завдання, передбачені тематичними планами практичних занять).

Політика щодо підготовки здобувачів до практичних занять. Підготовка до практичних занять включає: ознайомлення із силабусом і робочою програмою навчальної дисципліни, тематичними планами практичних занять; опрацювання матеріалів лекцій, підручників, посібників, монографій, законодавчих і нормативних документів та інших рекомендованих джерел; написання плану (стислого конспекту) відповідей на питання для обговорення, виконання завдань для самостійної та індивідуальної роботи.

Політика щодо використання телефонів та інших електронних пристроїв. Під час проведення навчальних занять електронні пристрої мають перебувати в безшумному режимі роботи. Користування електронними пристроями в цілях, не пов'язаних із навчанням, є неприпустимим.

Політика дотримання академічної доброчесності полягає в дотриманні норм “Положення про академічну доброчесність у Бердянському державному педагогічному університеті” (http://bdpu.org/wp-content/uploads/2020/03/akademdobrochesnist-_sayt.pdf): самостійно виконувати навчальні і контрольні завдання; посилаючись на джерела інформації в разі використання ідей, тверджень, відомостей; надавати достовірну інформацію про результати власної навчальної (наукової, творчої) діяльності, джерела інформації.

Технічне й програмне забезпечення/обладнання, наочність:

Сервісні програмні засоби загального призначення (персональний комп'ютер, загальнонавчальні комп'ютерні програми й операційні системи, мультимедійний проєктор, дошка-екран, програмні засоби для контролю і вимірювання знань, умінь і навичок студентів); електронні бази даних (електронні енциклопедії, підручники, посібники, довідники та словники; бібліотеки електронної наочності).

Система оцінювання та вимоги: оцінювання знань студентів здійснюється на основі результатів поточного контролю та підсумкового контролю. Підсумкова оцінка є сумою балів набраних під час поточного контролю та підсумкового контролю і вираховується за 100-бальною шкалою.

6 Схема оцінювання

Поточне тестування та самостійна робота					Підсумкове оцінювання (залік)	Сума
T1	T2	T3	T4	T5		
10	10	10	10	10	50	100

Поточний контроль здійснюється під час практичних занять. При оцінюванні враховується активна участь студентів у занятті, здатність відповідати на питання за вивченим матеріалом, обговорення дискусійних питань, виконання практичних завдань, самостійної роботи. *Підсумковий контроль* відбувається у формі заліку, який передбачає перевірку теоретичних знань та практичних навичок. *Підсумкова оцінка* є сумою балів, набраних за весь курс навчання під час поточного контролю та підсумкового семестрового контролю (екзамену) (50+50=100) та вираховується за університетською шкалою та шкалою ЄКТС.

Шкала оцінювання поточного та підсумкового контролю

Сума балів за університетською шкалою	Оцінка ЄКТС
90-100	A
78-89	B
65-77	C
58-64	D
50-57	E
35-49	FX

Список рекомендованих джерел:

Основні

1. Аносов І. П., Елькін М. В., Головкова М. М., Коробченко А. А. Основи науково-педагогічних досліджень. Мелітополь: ММД, 2015. 218 с.
2. Важинський С.Е., Щербак Т. І. Методика та організація наукових досліджень. Суми : СумДПУ імені А. С. Макаренка, 2016. 260 с.
3. Дегтярьов А. В. Кокодій М. Г., Маслов В. О. Основи наукових досліджень. Харків: ХНУ імені В. Н. Каразіна, 2016. 80 с.
4. Дубасенюк О. А. Методологія та методи науково-педагогічного дослідження. Житомир : Полісся, 2016. 256 с.
5. Зацерковний В. І., Тішаєв І. В., Демидов В. К. Методологія наукових досліджень. Ніжин : НДУ ім. М. Гоголя, 2017. 236 с.
6. Комар Ю. М., Попов О. І., Комар В. Ю. Основи наукових досліджень. Київ : Видавництво Ліра-К, 2018. 182 с.
7. Лаппо В. В. Основи педагогічних досліджень. Івано-Франківськ : НАІР, 2016. 284 с.

Додаткова

8. Академічна доброчесність: проблеми дотримання та пріоритети поширення серед молодих вчених / за заг. ред. Н. Г. Сорокіної, А.Є. Артюхова, І. О. Дегтярьової. Дніпро: ДРІДУ НАДУ, 2017. 169 с
9. Кісельова А., Завальська Л. Основи академічного письма : навч.- метод. посіб. Одеса : Фенікс, 2023. 69 с. URL: <https://hdl.handle.net/11300/25250>
10. Мартинюк О. М. Академічне письмо (конспект лекцій): навчальнометодичне видання. Луцьк :
11. Вежа, 2021. 48 с. URL: https://evnuir.vnu.edu.ua/bitstream/123456789/20241/1/akadem_mart.pdf
12. Основи наукових досліджень : навч.-метод. посібник / ред. Р. О. Крохмального та ін. Львів : ЛНУ імені Івана Франка, 2020. 464.с.
13. Тихонкова І.О. Список літератури наукової статті — важливий індикатор якості статті (як не мати зайвого клопоту з його оформленням). Наука України у світовому інформаційному просторі. Вип. 11. Київ: Академперіодика, 2015. С. 100-106.

14. Тушева В. В. Основи наукових досліджень: навч.посібник. Харків: «Федорко», 2014. 408 с.